

James H. Moor



*”In the end, building ethical robots will make our society better,
and will help us better understand ethics itself.”*

Západočeská Univerzita V Plzni
Katedra Kybernetiky
Semestrální práce - HKUI

Jana Švadlenková
Zimní semestr
9. února 2022

1 Životopis

James Moor se narodil 2. listopadu a je znám jakožto jeden ze zakladatelů počítačové etiky. Nejprve však svou akademickou kariéru začal na Ohijské univerzitě, kde v roce 1965 získal bakalářský titul z matematiky. O rok později na univerzitě v Chicagu přidal magisterský titul, tentokrát z filosofie. Doktorát z historie a filosofie pak získal roku 1972 na univerzitě v Indianě.

Ještě téhož roku začal učit na Dartmouth College, se kterou je spojován až do dneška. Zde se mezi jeho oblasti bádání řadí již výše zmíněná počítačová etika, nanoetika, filosofie umělé inteligence, filosofie vědy a filosofie mysli.

Jeho jméno je také spojováno s akademickým žurnálem *Minds and Machines*, který má tradici založenou na problematice společných témat filosofie a umělé inteligence, jemuž byl mezi lety 2001 a 2010 šéfredaktorem.

2 Dílo

2.1 Co je počítačová etika?

Článek mající stejný název jako tato podkapitola vyšel ve sborníku *Metaphilosophy* v roce 1985 a udělal z Moora jednoho z průkopníků na poli počítačové etiky. Zde totiž navrhl její definici a také zde ukázal, proč vlastně počítačovou etiku potřebujeme.

Ve svém článku poukázal na to, že existuje jisté vákuum, týkající se pravidel při užívání technologií. Počítače nám otevírají nové spektrum možností, z čehož však pro nás vyplývají nové odpovědnosti.

Toto ukázal na teoretickém příkladu, jehož smyslem bylo vytvořit určitou politiku zaměřenou na ochranu nějakého počítačového programu. To se zdálo v počátcích jako něco jednoduchého, tedy, že je třeba ochránit duševní vlastnictví toho, kdo program stvoří. Nicméně poté se Moor zamýšlel dále a dospěl k tomu, že si lze položit otázky, které jsou také podstatné. Jako například co je vlastně počítačový program? Opravdu se jedná jen o duševní vlastnictví, nebo jen o algoritmus, který není nikým vlastněn? Pokud zůstaneme u prvotní myšlenky onoho duševního vlastnictví - jedná se o vyjádření autorovy idey nebo o proces, jímž je program stvořen? Co tedy má být tvůrci uznáno za vlastní?

Tyto a mnohé další otázky musejí být nejprve zodpovězeny, aby bylo

vůbec možno začít s vytvářením nějakých předpisů, což Moora vede k většímu rozvedení toho, jaká vlastně počítačová etika má být.

Jako velmi důležité uvádí, že tato etika nesmí být založena na pravidlech, která se jednou vytvoří a následně by se měla za každých okolností dodržovat. Ne, dle Moora je nutné nad pravidly přemýšlet a měnit v závislosti na tom, jak se technologie vyvíjejí. Z čehož pak pro nás plynou nové předpoklady a také poznání.

Upozorňuje zde také na různá nebezpečí, která pro nás používáním počítačů plynou. Například zmiňuje, že veškeré jejich operace jsou neviditelné, což však neplatí pro lidi zdatné v technologiích, kteří by se na tomto mohli obohatit. Nebo také zdůrazňuje, že i veškeré programovací hodnoty jsou neviditelné, avšak ty jsou do něj vloženy programátorem - a to na základě jeho rozhodnutí. Což vede k tomu, že koncový uživatel ve výsledku vlastně nemusí vědět, s čím ve skutečnosti pracuje.

Moore uvádí další faktory neviditelnosti, které nás činí zranitelnými, avšak ve výsledku dochází k tomu, že právě počítačová etika je tou, která by nás měla před podobnými nebezpečími uchránit.

2.2 Čtyři druhy etických robotů

Otázky zabývající se tím, zda roboty můžeme naučit rozeznat dobré od zlého, či zda si vůbec můžeme dovolit to nezkusit, si Moore položil ve svém článku, který vyšel v roce 2009 ve *Philosophy Now*.

Zde uvádí, že jednou nastane doba, kdy roboti budou dobří v etickém rozhodování a také zde roboty kategorizuje, a to právě dle dopadu vlivu jejich činů.

Jako první uvádí "*ethical impact agents*", tedy roboty, jejichž činy mají etické dopady a to ať už chtějí nebo ne. Příkladem mohou být digitální hodinky, pokud je jejich důsledkem, že jejich nositel přišel na schůzku včas.

Další jsou "*implicit ethical agents*". Tito roboti už mají etické uvažování zabudované ve svém systému (stále je však do nich vloženo člověkem). V tomto případě se jedná například o různé bezpečnostní systémy (varování před kolizí u letadel).

Třetími roboty jsou "*explicit ethical agents*", kteří identifikují a zpracovávají etické informace z různých situací a na jejich základě pak činí svá rozhodnutí. V případě odporujících si hodnot by měl robot být schopen přijít s rozumným řešením.

Posledním typem jsou *"full ethical agents"*, tedy roboti schopni tvořit etické soudy. Zde jim pak přisuzujeme atributy, které jsou vlastní i nám lidem: vědomí, úmyslnost a svobodnou vůli. Otázkou však je, zda robot může dosáhnout tohoto stádia?

Odpovědi na poslední otázku navzdory, Moore tvrdí, že je nutné roboty etice učit. A to ve výsledku učiní naši společnost lepší, protože pak lépe pochopíme etiku samotnou.

3 Zdroje

Moor, James H. (1985). What is computer ethics? *Metaphilosophy* 16 (4):266-275.

Moor, James (2009). Four Kinds of Ethical Robots. *Philosophy Now* 72:12-14.

<http://web.archive.org/web/20190522082143/https://home.dartmouth.edu/faculty-directory/james-h-moor>

<http://web.archive.org/web/20210211031220/http://www.dartmouth.edu/jmoor/>

<https://philosophy.dartmouth.edu/people/james-h-moor>

https://philosophynow.org/issues/72/Four_Kind_of_Ethical_Robots